

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНИХ, ЗЕМЕЛЬНИХ, ЕКОЛОГІЧНИХ ВІДНОСИН І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ СНД

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-
ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

*м. Луцьк,
10–11 вересня 2010 р.*

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
ІМЕНІ В. М. КОРЕЦЬКОГО НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
АГРАРНИХ, ЗЕМЕЛЬНИХ,
ЕКОЛОГІЧНИХ ВІДНОСИН І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ СНД

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

м. Луцьк, 10 – 11 вересня 2010 р.

Збірник наукових праць

УДК 349/349.6:001
ББК 67.99(2)5+67.99(2)6:72
С 78

За загальною редакцією:

- А.М. Статівки** – доктора юридичних наук, професора, чл.- кор. НАПрН України, професора кафедри аграрного права Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого;
- В.М. Єрмоленка** – доктора юридичних наук, професора, зав. кафедри аграрного, земельного та екологічного права імені академіка В.З. Янчука Національного університету біоресурсів і природокористування України;
- Г.Є. Бистрова** – доктора юридичних наук, професора, зав. кафедри аграрного і земельного права Російського державного аграрного університету – Московська сільськогосподарська академія імені К.А. Тімірязєва, Віце - Президента Європейського Комітету аграрного права, академіка РАЕН.

С-78 **Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних відносин і природокористування в Україні та країнах СНД: Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 10–11 вересня 2010 р.): Збірник наукових праць / За заг. ред. А.М.Статівки та ін. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010. – 384 с. Укр., рос., англ.**

ISBN 978-966-1532-39-6

У збірнику матеріалів конференції подані наукові здобутки представників юридичної науки країн СНД, а також практичних працівників у галузях аграрного, земельного, екологічного та природоресурсного права. Розкрито широкий спектр актуальних проблем у зазначених галузях права. Для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів, студентів та практичних працівників, які цікавляться проблемами, окресленими темою конференції.

В сборнике материалов конференции представлены результаты научных исследований представителей юридической науки стран СНГ, а также практических работников в отраслях аграрного, земельного, экологического, природоресурсового права. Раскрыт широкий спектр актуальных проблем в обозначенных отраслях права. Для научных работников, преподавателей, аспирантов, соискателей, студентов и практических работников, интересующихся проблемами, очерченными темой конференции.

Публікації подані в авторській редакції.

Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність поданих матеріалів.

- © Луцький національний технічний університет, 2010;
- © Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2010;
- © Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, 2010;
- © Апеляційний суд Волинської області, 2010

ISBN 978-966-1532-39-6

Зміст

Пленарні доповіді.....	11
<i>Балюк Г.І., Сушик О.В.</i> ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИРОДОРЕСУРСНИХ ЗБОРІВ (ПЛАТЕЖІВ)	13
<i>Быстров Г.Е.</i> ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ГЕННО-ИНЖЕНЕРНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	16
<i>Гвоздик П.О.</i> МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ У СИСТЕМІ ДЖЕРЕЛ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	20
<i>Гетьман А.П.</i> МОВА ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	24
<i>Домбровський С.Ф.</i> ОКРЕМІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЩОДО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКИМ ГОСПОДАРСТВОМ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ	27
<i>Єрмоленко В. М.</i> ПРОБЛЕМНІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ АГРАРНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ.....	31
<i>Жушман В.П.</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ	36
<i>Кацубо С.П.</i> ЛИЧНЫЕ ПОДСОБНЫЕ ХОЗЯЙСТВА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ: СОЦИАЛЬНО-ПРАВОВОЙ АСПЕКТ	40
<i>Краснова М.В.</i> ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ДОГОВОРІВ В ЕКОЛОГІЧНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ ...	44
<i>Кулинич П.Ф.</i> СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА НЕРУХОМІСТЬ ЯК ОСОБЛИВИЙ ОБ'ЄКТ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН: ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ	49
<i>Курило В.І.</i> ДО ПИТАННЯ ПРИНЦИПІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	53
<i>Макарова Т.И.</i> ПРАВОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СВЯЗИ ЭКОНОМИКИ И ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ КАК ОДНО ИЗ НАПРАВЛЕНИЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ.....	56

- цтва / Законодавство України та міжнародне право (проблеми гармонізації). – К., 1998. – С.10.
2. Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №50. – Ст. 540
 3. Денисов В.Н. Міжнародне право як складова частина правової системи України / Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом: Матеріали науково-практичної конференції. – К., 1998. – С.67.
 4. Скакун О.Ф. Міжнародний чинник спадкоємності у праві України / Там само. – С. 76.
 5. Опришко В.Ф. Гармонізація законодавства України з міжнародним правом – важлива умова ефективності міжнародного співробітництва / Законодавство України та міжнародне право (проблеми гармонізації). – К.: 1998. – С.11-12.

Гетьман А.П.,

*д.ю.н., професор проректор з наукової роботи
Національної юридичної академії України імені
Ярослава Мудрого*

МОВА ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сучасний стан ефективного розвитку законодавства в Україні багато у чому залежить від вирішення нагальних питань функціонування юридичної термінології у правничій сфері. Це зумовлено потребою забезпечити правову систему унормованою мовою на сучасних методологічних засадах кодифікації термінів у відповідних джерелах права. Мова законодавства є однією із професійних мов, що виникла на основі літературної національної мови.

Цілком очевидно, що точність і ясність правових термінів, їх адекватне мовне втілення, правильне й одноманітне вживання юридичних формувань у значній мірі визначають ефективність законодавства, сприяють повноцінному захисту прав окремих громадян, юридичних осіб держави. Це зрозуміло та обґрунтовано, оскільки мова законодавства – це офіційна мова державної влади, на якій вона розмовляє із своїми громадянами.

Проблеми мови закону досліджуються як юристами, так і лінгвістами. На сьогодні з'явилася низка наукових праць, присвячених інтеграції, взаємопроникненню наук у практичні аспекти аналізу мови законодавства. Ці питання досліджувалися як у радянській літературі, так і сучасними вченими-правознавцями: С.С. Алексєєвим, Ю.М. Грошевим, С.Е. Зархіною, Д.А. Керимовим, М.В. Костицьким, Ю.М. Оборотовим, М.І. Пановим, О.В. Петришиним, О.С. Піголкіним, П.М. Рабіновичем, В.Я. Радецькою, В.М. Савицьким, Ю.М. Тодикою, М.В. Цвіком, А.Ф. Черданцевим та ін.

Питання, пов'язані з функціонуванням мови екологічного законодавства уже довгий час є предметом обговорення науковців. Окремі аспекти його понятійного апарату висвітлювалися у працях В.І. Андрейцева, М.М. Бринчука, О.С. Колбасова, І.І. Моїсеєнка, О.В. Новікової, В.В. Петрова, О.І. Плотнікової, Ю.І. Тютєкіна, Ю.С. Шемшученка та у дослідженні інших вчених.

Різнопланові дослідження, які були проведені за цією тематикою, не вичерпали всіх її аспектів, а лише створили певну фактологічну передумову для вивчення термінологічних пластів еколого-правової сфери, вихідну базу для подальшого методологічного дослідження термінологічного потенціалу мови екологічного законодавства.

У науці екологічного права, а також у екологічному законодавстві, де значною мірою відображаються публічні інтереси, використання термінологічного апарату має бути ясным і доступним. У той же час, це не повинно виключати застосування спеціальних термінів, що позначають певні технічні прийоми і методи діяльності щодо охорони довкілля. Однак, їх використання можливе лише відносно незначної частини нормативно-правових актів, головним чином тих, що приймаються на рівні окремих міністерств і відомств та регулюють специфічні екологічні суспільні відносини – порядок узгодження і затвердження розрахункових лісосік; узгодження питань ліквідації і консервації гірничодобувних підприємств та деякі інші.

У екологічному законодавстві як і в інших галузях права, є так звані "традиційні" терміни, що використовуються уже багато років. До них належать: "природа", "природні ресурси", "природні об'єкти", "довкілля", "охорона природи", "екологічні вимоги" та ін. Зміст цих універсальних як у минулому, так і в теперішній час термінів

неодноразово досліджувався в юридичній літературі. Поряд із зазначеними термінами у лексиконі екологічного права з'явилося багато нових термінологічних позначень. Серед них такі, як: "екологічна безпека", "екологічна експертиза", "екологічне прогнозування", "екологічний моніторинг", "екологічний аудит", "екологічне страхування", "екологічний паспорт", "екологічний ризик", "екологічне ліцензування", "екологічна сертифікація", "еколого-правовий статус людини", "надзвичайні екологічні ситуації", "зони надзвичайних екологічних ситуацій", "екологічне лімітування", "екологічне фінансування" та деякі інші.

Розширюється й обсяг підгалузевої екологічної термінології. При цьому необхідно відзначити, що новелою екологічного законодавства сьогодення є те, що у тексті законів, які приймаються, наводиться зміст термінів, що у них використовуються. Це виключає можливість їх суб'єктивного тлумачення. Зокрема, відповідно до ст. 1 Водного кодексу України у ньому вживаються такі терміни: "басейн водний", "б'єф", "болото", "вода дренажна", "вода лляльна", "водогосподарський баланс", "водозабір", "водоносний горизонт", "межень", "озеро", "ставок", "рибогосподарський водний об'єкт", "уріз води" та деякі інші.

Закони України від 14 січня 2000 р. "Про меліорацію земель" та від 9 квітня 1999 р. "Про рослинний світ" визначають такі терміни, як: "меліорація земель", "меліоративні заходи", "меліоровані землі", "моніторинг зрошуваних та осушуваних земель", "рослинний світ", "дикорослі рослини", "природні рослинні угруповання", "акліматизація", "об'єкти рослинного світу", "природні рослинні ресурси", "інтродукція" та ін.

Застосування у відповідних законах та кодексах екологічної спрямованості термінологічних позначень є виправданим і вкрай актуальним. Саме за їх допомогою можливі: усунення суперечливих питань; усунення неузгоджень між положеннями різних законів; адаптація суспільства до нового законодавства; визначення мети, якої прагне законодавець; надання громадянам правової забезпеченості.

У зв'язку із зазначеним, очевидною є необхідність подальшої розробки та удосконалення термінологічного апарату, який використовується в екологічному праві та законодавстві. Але при цьому не слід удаватися до крайнощів і розробляти уніфіковані міжгалу-

зеві термінологічні еталони для їх офіційного використання, як це іноді пропонується в юридичній літературі. Право, законодавство та наука, що їх вивчає, є досить динамічними явищами, для яких статична застиглість може відіграти лише негативну роль. Як вважає професор Жан-Луї Бержель, юристи розмірковують над найкращим способом складання найкращих текстів. Вони піддають тексти прискіпливому аналізу та прагнуть віднайти достатню досконалість, щоб легко та надійно здобути точний зміст. Слід розробляти раціональні правила, щоб виявити адекватні законодавчі прийоми, для їх систематичного застосування при повторенні мети та в аналогічних обставинах.

Домбровський С.Ф.,

*професор кафедри трудового, земельного,
аграрного та господарського права Хмельницького
університету управління та права, академік,
доктор юридичних наук, професор Української
технологічної академії, Заслужений юрист
України, відмінник освіти України*

ОКРЕМІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЩОДО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКИМ ГОСПОДАРСТВОМ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Державне управління має на меті досягнення сільським господарством максимальної ефективності для задоволення попиту населення на продукти харчування, сировину й продовольство рослинного і тваринного походження. Завданням його також є координація і розвиток міжгалузевих та внутрішньогалузевих зв'язків у сільському господарстві.

З врахуванням великого значення розвитку сільського господарства держава цю галузь економіки України віднесла до пріоритетних. Пріоритетність соціального розвитку агропромислового комплексу